

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. V. Josephus falsò accusatur, & in carcerem mittitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

tot præceptionibus instruimur, tot subsidiis juvamur, tot Dei misericordia terremur, tot Dei promissi erigimus, tot stringimus legibus, & tamen contemporares horum omnium pudicitiam toties tam turpiter violamus; non raro moribus in speciem sancti, cogitationibus impurissimi. Altissime infundendum est animo, quod dixit Seneca: *Quid est præcipuum in rebus humana? Animus luxurie non adversus naturam, sed & infestus.* *Natura, quæst. Fugite fornicationem, fugite, fugite. Qui colubrum prefat, mibi timet, etiam illius umbram horret.*

Sen. l. 3. Na- manis? Animus luxurie non adversus naturam, sed & infestus.
tural. quæst. Fugite fornicationem, fugite, fugite. Qui colubrum
prefat, mibi
Pag. 7. 08. ubi
divina pro-
fusus instillat
documenta.

CAP V.

Iosephus falsò accusatur, & in carcerem mittitur.

*Gen. 39. v. C*umque vidisset mulier vestem in manibus suis, & se esse 13. usque ad contemptam, vocavit ad se homines domus sue, & ait 21. ad eos: Ecce, introduxit virum Hebreum, ut illuderet nobis: ingressus est ad me, ut cœret mecum: cùmque ego succlam: ifsem, & audirem vocem meam, reliquit pallium, quod tenebam, & fugit foras. In argumentum ergo fidei recentum pallium ostendit marito revertentis domum. Et ait: Ingressus est ad me servus Hebreus, quem adduxisti, ut illuderet mihi; cùmque audisset me clamare, reliquit pallium, quod tenebam, & fugit foras. His auditis Dominus & nimis credulus verbi conjugis, iratus est valde, tradiditq. Ioseph in carcerem, ubi vincit regis custodiebas, & erat ibi clausus.

Iosephus apud Putipharem accusatur. Ägyptia mulier, Putipharis conjux, famuli virtutem, sui contemptum interpretata, pallium, quod impudica invaserat, marito exhibuit, velut certum sc̄atæ conjugalis fidei argumentum, similique famulum innocentissimum accusans: Vide, inquit, marite mi, qualem servum conduxeris. Homo ille Hebreus, homo nequissimus huc irruit, ut dominae vitium officeret. At ego solis clamoribus pudicitiam defandi posse arbitrata, excivi huic domesticos. At ille territus, quo expeditione se hinc proriperet, fuge impedimentum reliquit pallium. Et en vel ipsis oculis fidei facio. His auditis Putiphar, fallaciis improbissimæ uxoris, nimis credulus, mox horrendum excandescens in Iosephum, in regium carcerem jussit eum abripi, suo tempore pro meritis plectendum.

Novem manipuli, seu monita.

Completes hic manipulos habemus, quos colligamus. Singuli singulas desiderant dissertationes. Nos quidem ordine omnes, sed breviter, summatimque describemus, singulos ad compendium posituri.

§. I.

I. Impudicus amor non est amor, sed odium. Affectiones cupidinæ sunt proorsus indigni, quos honestissimum amoris nomen condecorat. Nobilissimus atque sanctissimus est affectus Amor. Neque hoc nomen libidini tribuendum. Nam quid est amare? Alteri bene velle. At qui impuris in alium ardet affectibus, non alteri bene vult, sed sibi. Animum suum exsaturnare, cupiditatem explorare cupit. Ab exemplo, quod narramus, res liquit: Ägyptia hæc lupa, Putiphareæ, certe non fui famuli felicitatem, sed suam quæsiit volupatem, sibi suoque genio voluit gratificari: ubi lasciva cupiditas non successit, insaniare coepit, & vociferari: Hebreo carcer, servo crux, Iosepho malum maximum. Numquid hoc amoris fuit? Sibi bene voluit nequissima, non alteri. Libidinis impetus cæci & furiosi. Quod Ambrosius luculentè testatus: Perturbatâ mente, ait, latius se ac longius fundit appetitus, & tamquam efferto appetitu, frenos rationis suscipit. Hispania Rex Rodericus Cavam Comitis Iuliani filiam vitiando perdidit Hispanias. Ipse

A in prælio cæsus periit, cadaver ejus nusquam, sed vestis, corona, calceus & equus ad flumen sunt inventa. Epitaphium illi hoc scriptum: *Hic jacet ultimus Rex Gothorum. Memoria ejus in omni ore amaretur, & nomen ejus in æternum putrescat. Libidinis impetus furiosus, cæcus, nimis quam existens.*

II. Hostis est quisquis ad peccandum invitat. Amicus 2. Plato, amicus Socrates, sed magis amica veritas. Rogeraverat Periclem amicorum quispiam, ut patrocinii aliquid suggereret ad palliandum pigmentum. Huic patrocinio Pericles sine fuso: Amicus sum, inquit, sed ulque ad aras: *Quamdiu nil contra jus fæve à me petis, tandem amicum habebis; si autem injuria me cupias esse patronum, experieris adverbarium. Ita quisvis Christianorum dicat: Quamdiu herus meus, aut hera, cognati aut aníci, forores aut fratres mei, nihil à me petunt, quod Deo, quod rationi aut conscientia te adversetur, tamdiu gratificari conabor pro vinibus; si autem quidquam postulerent, quod Deum, & conscientiam laedat, hinc ego nec dominum nec dominam; non cognatos non amicos, non fratres, non forores vel hilum curro; hostis sumus: hostis est quisquis ad peccandum hortator est.* Ita Iosephus dixit: Non agnosco dominam, non audio heram, que flagitium suadet, famularum postremissima, maleficarum prima est, quæ malum tam grande adiit imperare. Non obsequor.

Cum Mozes lascivientes choreas ad auræ vituli pyramidem spectaret: *Si quis est Domini, proclamat, et iungatur mibi.* Et ingenti manu collecta: *Expedite, vobis inquit, gladios, & irruite in castra, hæc dicit Dominus Deus Israël: Occidat unusquisque fratrem & amicum, & proximum suum.* Factum strenue, quod imperatum fuerat à Moze. Et cæsi sunt eis die triginta tria millia hominum. Copiosam hanc cædem laudans Moses: *Consecratis, inquit, manus vestras hodie Domino, unusquisque in filio & in fratre suo, ut detur vobis beneditio.* Non amicus est Iosepho; non ulli homini probo, quisquis inimicus est Deo.

III. Virtus in afflictione clarior. Eleganter dixit Bernardus: *Stella in nocte lucent, in die latent; si vera virtus, quæ sepe in prosperis non apparet, eminet in adversis.* Quislibet virtutes noſſet, ni eas afflictionis æstu aperiuſſet. Nervus belli pecunia, virtutu ærumna. Iosephi virtus in connumerando admodum eminuerit, n̄ prius tot ad adversis conflictata fuisset: Iosephus ipſe nunquam ad illud fastigii ascendisset, niſi cum prius ærumna multiplex depreſſisset. Vera virtus in adversis eminet, virescit vulnera virtus. Iosephus levia fratrum invidia, falsa dominæ accusatio, diuturna carceris injuria, in folium excedent, & iuſſerunt esse Proregē Ägypti. Titulus longe speciosissimus, nomen proorsus augustissimum est, Salvator mundi. Ambis hos titulos Iosephus impetrabis: prius tamen abiciendus es in foveam, trahendus in servitutem, rapiens in carcerem, accusandus adulterii tentati, collocandus inter fures & homicidas: Prius tibi toleranda sunt plurima. Necesse est tua virtus ante in adversis eminet, quām in prosperis fulgeat. Eniuit & fulsit utrimque. Quod Ambrosius dilaudans: *Ioseph, inquit, humilius usque ad servitutem, reverendus usque ad fugam, pariens usque ad carcerem, remissor injurye usque ad remuneracionem.* His Dei mos est: siuos è tenebris in lucem educere, & è stercore erigere pauperem, ut collocet eum cum principibus populi sui.

§. II.

IV. Virtuti semper in aice standum. Non dormit vera virtus, sed vigilat & excubat, ut cum opus, intrepida se det in hostis confectum. Iosephum jam considerate: Neminem habet amicum; defertissimus est;

est, hera odit, herus punit, conservi maledicunt: quis audi Hebreum servum hoc sceleris attentasse, detestatur nequitiam audacissimi capitis. Plurima in eum mala conjurarunt; accusatio falsa, conficta calumnia, dedecus, & ignominia, tot carceris mala, tot pene hostes, quod homines, solus ei amicus erat Deus.

Ad animosum cum eximis congrex Siracides providit cohortatus: Fili, air, accedens ad servitum Dei, ita in timore, & prepara animam tuam ad tentationem. Sine plagiis non exhibis: pulsaberis, contundebis, conqualaberis. Ideo maturè arma corripe, ita in excubis & vigila, ut ad omnem hostis motum occurras non imparatus. Standum in armis, & vigilandum; pugnandum animosè. A Prophetis, à Christo, ab Apostolis undique acclamatur: Vigilate, viriliter agite. Ita Moses: Viriliter agite, inquit, & confortamini: Nolite timere, nec pavetis ad conspectum eorum: quia Dominus Deus tuus ipse est dux tuus, & non dimittet, nec derelinquit te. Ita & David exhortatur: Viriliter agite & confortetur cor vestrum, omnes qui fideatis in Domino. Ita & Paulus: Vigilate, state in fide, inquit, viriliter agite & confortamini. Virtuti semper in acie standum.

V. Stulta credulitas noxa semper proxima. Ägyptius dynasta Putiphar sui famuli Josephi fidem ac sanctitudinem annis undecim exploransime perspectam habuit: nunquam illum mendacem, nunquam perfidum, nunquam furarem comperit, nullam in eo vel umbram lasciviam obseruavit, fidem semper & pudicum, semper obsequenter & castum deprehendit, nec in eo aliud unquam nisi summam pudicitiam & verecundiam curam perpepixit; nunc subito ad uxoris, quam utique procam esse fatis noverat, falsissimam accusationem, inaudita causa tententiam precipitat, & in vincula rapit servum in omnibus fidelissimum. Nemia, stulta credulitas. Nisi virtuosè credulus, stolidèque præcepit fuisse Putiphar, examinasset utique factū: Qui enim verò fieri potuit, ut pallium reliquerit? siquidem adeò impudens & ad audendum projectus fuit, ut sue dominæ vim affecte volerit, quomodo tam timidus extitit, ut sine pallio profugerit? Nil horum est quæstum, nil examinatum. Et an non rationis fuisse dicere: Audiamus, obsecro, & ipsum, quid singar, quid respondeat, num trepidet, an expallear, aut erubescat? Istorum nihil stulta credulitas admisit: abruptè & precipitanter egit. Mox ad fontes famulum Hebreum ablegavit. Josephus historicus opinatur, hunc Putipharis famulum acriter flagellatum, dein primùm carceri mandarum. Hæ nimis credulitatis imperia fuerunt. Sapienter dixit Seneca: Utrumque vitium est, & omnibus credere, & nulli. Extrema sunt, & tardè nimis, & nimis citè credere.

VI. Cæreres subinde Angeli, calum quandoque habitant diaboli. Cærerem Terrullianus domum diaboli appellat, cum illuc plerumque homines scelerati trahantur. Nihilominus in hoc diabolorum ergastulo nonnumquam Angeli, in beatorum domicilio deprehenduntur diaboli. Joannes Baptista moribus & vita Angelus in carcere jacebat, Herodes & Herodias in suo cœlo epulabantur. Petrus & Paulus vinculis attinebantur ergastulo: Nero deambulabat in aureo palatio. Christiani bona conscientia freti cacerem ut templum subeunt. Certe tot centena milia sanctorum Martyrum ergastulo & carceres jam pridem consecrari innocentia. Supremus Orbis iudex de seipso dicturus est: In carcere eram, & venisti ad me; in carcere eram & non visitasti me. b Libera est in ipsis carceribus vita integritas, & quod Ambrosius dixit: Captivitatis nescia est pudicitia. c Melius est, indigens carcer, quam indigna libertas; multoque fatus, immeritum mala pati pro justitia, quam per scelus bonis affluerit. Et quis carcere non clauditur, aut quis inde digreditur, nisi cum moritur? Verus haec nostrum omnium fors est. Ex quo die nati sumus,

A imò antequam nascemur, in carcere & in vincula missi sumus illius imperio, cui omnis cœli ambitus exigua domus est.

Cærer non paucos ad insignem gloriam, alios ad eximiam fortunam, ad regnum alios, multos ad cœlum misit, ad sepulchrum omnes: nullum cepit, quem non redderet. Vnde tibi bonus omnis amplissima videatur? Sepulchrum cogitat. Nullum virtus habitatulum spernit, nisi virtus occupatur.

§. III.

VII. **S**vis Deus nesciam deest. Sicut Deus fuit cum Josepho in Putipharis domo, quod historicus facer asserit: Fuit, Dominus cum illo; ita eundem Deus protexit in ergastulo. Eodem teste: Fuit Dominus cum Josepho, & misericordia illius, & dedit ei gratiam in conspectu principis carceris. Nimirum gubernatrix Dei Providentia, ibid. v. 21.

B quod liber Sapientia canit, venditum iustum non derelicit. Sap. cap. 10. quia, sed appetitoribus liberavit eum, descendit, cum illo in v. 13. & 14.

v. 13. & 14. foveam, & in vinculis non dereliquit illum; donec afferret illi sceptrum regni, & potentiam adversus eos qui eum deprimebant: & mendaces offendit, qui maculaverunt illum, & dedit illi claritatem eternam. Ad amissum omnia de Josepho dicta. Descendit cum illo in foveam. Ad eum nunquam suos æternæ Providentia usquam deserit, ut cum illis &

carceres, & foveas, & ignes ingrediatur. Triennium Josephus cum suis virtutibus pene lepultus delitescebat; Deus illi semper aderat; demum eriam est sepulchro illo eduxit in lucem eternam. Ita Deustres Hebreos juvenes in rogo Babylonicō defendit. Tres quidem in flamas sunt immisiti, sed species quarti simili filio Dan. cap. 3.

Dei. Quandoquidem Christus in Orbe erat venturus, flagellandus, crucifigendus, immolandus pro humanâ gente, cruentam hanc tragœdiam ab ipsis Orbis incunabulis velut apparatu prævio in suis probavit: sic in Abele iusto, exterisque suorum omnibus usque ad

C Joannem Baptistam mortem perculit. Occisus est ab origine Mundi. Ita in suis passus plurima, cum suis semper fuit. Hunc in adversis præcunctissimum adjutorem monstrans Ambrosius: Non turbentur, inquit, innocentes, cum falsis criminiibz appertuntur. Visitat Deus suos & in carcere, & ideo ibi est plus auxilii, ubi est plus periculi. Jam olim Deus sanctissime promittens: Cum ipso, inquit, sum in tribulatione. Sed unde scimus, ait Bernardus, quod nobiscum sit in tribulatione? Ex eo utique, quod in ipsa tribulatione nos sumus. Multi, liceat dicere, affliguntur, qui tamen in afflictione non sunt, quia esse in ea nolunt. Sic uti quidam pœna proscriptioñis afficiuntur, qui tamen illam aut vi aut contemptu excutiant, quia delictum non agnoscunt: ita multo acerbitatibus uruntur, qui ramen in hoc igne non sunt, quia esse in eo nolunt, arque adeo fata impatiens Deum a se repellunt.

D * VIII. Summum vitæ praesidium, divina Providentie re- 8. Summū neratio. Putiphar uxoris columinis in Hebreum servum vitæ præsummū durissimum, atque acerbissimum redditus absque dubio diuum, di- vehementer facit; quod autem hunc servum non sta- vinæ pro- videntie, veneratio.

v. 15. pugione confoderit, aut in crucem attollit iussit, sed in vinculis solum custodierit, divinæ Providentie in

Josephum benevolentia fuit. Putiphar vir militaris, regi exercitus princeps, summus militiae magistratus in levii habuisset hominem Hebreum, exterum, servum,

& quidem emptum in crucem affigere, nisi Providentia divina obstrisset. Hæc venditum iustum non dereliquit. Utinam, ah utinam tandem eaperemus, quo modo divina Providentia per omnes tamque multi-

plices errores nostros suavissime sua omnia perficiat decreta. Nos milles erramus, & impingimus quotidie, Deus tamen nihilominus sua consilia inoffensio pede ad finem pulcherrimè deducit.

Hic jure quasiem: Quid in Orbe rerum omnium longè admirabilissimum? Hoc ipsum certè, quod Deus inter

CAPVT VI.

In Iosephi carcerem duo ex aula Pharaonis conduntur. Omnia humana
Somnium.

Fuit autem Dominus cum Ioseph, & misertus est illi: & dedit ei gratiam in confectu principis carceris. Qui tradidit in manu illius universos vinculos, qui custodiā tenebantur. & quidquid siebat sub ipso erat. Nec noverat aliquid cunctū ei creditū: Dominus erat cum illo. & omnia opera eius dirigebat. His itaque gestis accidit, ut peccarent duo Eunuchi, pincerna regis Ägypti, & pistor, Domino suo. Iratusque contra eos Pharaon (nam alter pincernus praeceps, alter pistoribus) misit eos in carcere principis militum, in quo erat vincitus & Ioseph. At custos carceris tradidit eos Ioseph, qui & ministrabat eis: aliquantulum tempora fluxerat, & illi in custodiā tenebantur.

In carcere conjectus Joseph non minus Numini favorire sensit, quam in ipsa parentum domo. Nam carceris prefectus juvenem illum non eleganti solum vultu, sed & moribus sanctis preditum obserans, ipsius circuē vinculos omnes, sed & alia domū communis. Cetero nebulatur namque Iosepho præsentissimus semper subministrator & opifex esse Deus. Interim in Pharaonis aula duos palatini famuli, pincerna & pistor, nescio quid carcere dignum commiserunt, in eandem ablegati custodiam, ubi ambo carceris Magister Iosephi cura tradidit. Colligamus hinc manipulos.

1. **Omnis locus virtuti opportunitas.** Quemadmodum dici solet: Etiam in lectuō locus est virtutis. Nam ager in lecto velut in theatro tam commodè potest exhibere patientiam, quam sanus in templo. Josephus suas virtutes in carcere, velut Philosophiae, aut Theologie professor, suam eruditionem in Lyceo, compluribus probavit. Ejus rebus & Philo testis: Eruditus batur, inquit, fermobus & præceptis Philosophicis, maximèque ipsius doctrinis exemplis utilissimi.

2. **Vbi culpa, ibi pena.** Quid aulici duo famuli deliquerint, non constat. Si ulla Rabbinis sit fides: Pincerna regi ministrait poculum illapsū mulcet teneratum. Pistor, ut ajunt, lapillum incoxit pani. Utrumque incertissimum, non tamē proorsus incredendum. Barbari reges similia & graviora statuerunt supplicia levissimis quandoque noxis. Impius Boëmorum rex Wenceslaus, qui anno Christiano millesimo quadrigenesimo, decimo nono obiit, eā in suos fuit levitatis, ut cum coquus prandium semel non parasset temporis, locum verū figitur, & velut capum affari. Impios regis iūtus mores depingit Florimundus Ræmundus. Verosimile est dios regios illos ministros piceatas habuisse manus, & e re domini suam auxisse, aut aliter fidem & iurisjurandum neglexisse.

3. **Bona Mundi instabilitas.** Uterque palatinus servus, an requam colletam gratiam effunderent, magnierant, & domino suo chari, nunc ubi apud regem copererant esse in offensā, irrisi sunt & ludibrio: jam nullos habent amicos, qui eos antea vix numerare poterant. Jam illis occiduntur: Excidi gratia? omnium excidi amicitia. Nemo te novit amplius. Hic Fortuna Sardinius est risus, haec Mundi vices, haec ludibria; nil in eo firmum aut stabile; Favores, gratia, honores, opulentia lumen simillima, suis & augmentis & decrementis convalescent, & deficient.

4. **Humana felicitas, & vita somnium est.** Hic manipulus nobis solvendus nunc est, & explicandus.

Deus inter inter innumeris hominum errationes & culpas, sicut innumeris ipse consilium omne, suamque voluntatem ad exitum hominum culpas sua voluntatem adxi- mē gubernare, & temperat quod domui utilissimum est facere, cum tamen domesticos habeat pessimos, qui quotidie plurimis negligantur, in plurimis offendantur.

Deus hic pater familias est, cuius providentia nunquam fallitur, nunquam errat, et si errat in dies familia gravissime. Divinam hanc Providentiam credere, est etiam simul credere, omnia mala, quae ab hominibus, aut aliunde provenient, in bonum vertenda illi, qui ipse fuerit bonus.

Rom. cap. 8. Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum; & quis est qui noceat, si boni amuli tores fuerimus. Exempli gratia: Hic nequam homo tribus millibus florenorum me decepit.

Quis primus hujus non dico peccati, sed mali, seu peccata auctore? Certè, Deus, qui ex hac ipsa, quam queror, fallaciā, boni aequali in meum bonum elicier, modò ego non malus sum. Res certa, idem omnino in infinitis alius in iuriis, fraudibus, nequititis, imposturis sentiendum.

Considerate cadaverosam & prope perditam Germaniam, quam bellis intestinis ardet, dum haec scribo, jam annis viginti. Sed nec dum finis calamitatum. Aliud ex alio malum nascitur. Quę prima horum omnium origo? Jam dixi; Deus. Numquid enim in civitate malum, est, quod Dominus nos fecerit? Hoc autem bellicum malum infinita suo complexu trahit mala. Et quarti diebus singularis erroris, que non flagitia committuntur? quantę negligentia, ambitione, iustitia, libidines, rapina, castes flagitiosæ, quot prava, noxia miscerunt consilia, quot diversa cumulantur sceleris, & tamen Deus omnia optimè gubernat, dirigit, remunerat, puniit, ad nutum omnia conficit, ad suum quoque finem felicissime perducit, & nec punctulo à suā ipsius voluntate aberrat. Tua, Pater, Providentia, ab initio cuncta gubernat. Faciamus nos, quod nostrum, cetera omnia divina. Providentia sine ulla trepidatione, & quam plenissimè committamus. Hac divinæ Providentie veneratio summum vitæ præsidium est.

9. **Sua cuiusque innocentia, defensio optima.** Adversus omnes, & accusations fallas, & impudentes calumnias non est potentior defensio, quam innocentia, & bona conscientia testimonium. Josephus insensuam omnem caussam commisit Deo, suas tunc partes esse ratus, ea omnia silentio & patientia concoquere. Ita Susanna jam morti destinata victima, jam lapidibus adjudicata, jam ducita, non insatis feso clamoribus est tuita, proprio Deo suam transcriptio innocentiam, facaret, quod veller bonus Deus. Ita Virgo beatissima, Dei Mater conjugi Josepho secessionem parante tacuit, & Deo providentissimo se suaque credidit. Actorem habet potentem, qui Deum sibi caussidicum adficit & patronum. Elector Saxoniae Fridericus II. cum in Magdeburgensem Praesulem pararet arma, ab exploratoribus renuntiatum est, episcopum Magdeburgi nil armorum cogitare, quicquidsum esse; hanc unam ex ejus ore vocem exceptam: se caussam suam tradere agendam Deo, qui pro seruo suo sumpturus esset arma. Ubi hoc Fridericus Elector audit: Alius, inquit, meo loco infantria, & bellum inferat illi, qui sui patricinium, & bellum sumnum Deo addixit. Tam religiosè quam prudenter. Haud aliter nobis in caussis plurimis sentiendum: Insaniam hanc alii inflant nostre loco, nos caussam hanc divinæ Providentiae delegamus (nisi cogamur aliud facere) & opem expectamus ab alto. Innocentia, defensio optima. Sac potens est Deus suorum tutor. Bonum est cum silentio praestolari salutare Dei. In silentio & spē erit fortitudo nostra.

Praesul Magdeburgensis.

Thren. c. 3.
v. 26.
Isa. cap. 30.
v. 15.